

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.	PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.	Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“

Dela conferinti'a preotiésc-invetiatorésca, tienuta in tractulu Temisiorii.

Punemu mare pondu pre intrunirile nóstre in afaceri bisericesci si scolarie. O facemu acést'a din motivulu, ca, precum se scie, prin graiu viu de regula ne comunicàm unulu altui'a mai usioru ideile, decât prin scrisóre; si astfelu ne putem formá mai cu inlesnire unu modu de lucrare mai corespundietoriu si mai spornicu intru realisarea scopului celui mare, pre carele lu-urmarimu prin biseric'a si scóla.

Vorbimu de asta data despre conferinti'a preotiésca-invetiatorésca din tractulu protopresviteralu alu Temisiorii, intrunita Luni'a trecúta, in localitatea scólei nóstre confessionale de fetitie din fabriculu Temisiorii.—

Acésta conferintia a fost bine cercetata, si a-fara de preotii si invetiatorii din tractu au participatu si mai multi inteligenti mireni, intre cari am vediutu si pre dnii: Paul Rotariu, Sigismund Ungureanu si Petru Oprisiu.

Voindu a caracterisá cursulu debateriloru, urmate in acésta conferintia, notàm, ca membri ei au aretatu multu interesu si multa atentiune facia de obiectele puse in discussiune, asia încát, dupa cele ce am vediutu si esperiatu cu acésta ocaziune — avemu tóta speranti'a, ca aplicandu-se bine otaririle luate, multe lucruri, cu cari nu suntem multiemiti astadi, se voru indreptá in curend spre bine.

Tóte cele 8 puncte din programa au fost discutate cu unu viu interesu, si preste totu atentiunea conferintiei a fost indreptata asupra modului, cum s'aru poté aplicá mai cu succesu in sinulu credintiosiloru nostri medilócele culturali, indigitate in cerculariulu archierescu.

Vorbindu-se in generalu asupra causeroru, cari asia dicendu ne oprescu de a luá unu aventu mai repede in desvoltarea nóstra pre terenulu bisericescu si scolaru, s'a accentuatu cu deosebire impregiurarea, ca nu totdeún'a avemu dreptate, cand, voindu a face

o buna lucrare — fara multa socotéla si chibsiuéla ne dàmú insine respunsulu, ca „nu se póte.“ Cestiunea, si respective impregiurarea acést'a o desvoltá cât se póte mai bine dlu Paul Rotariu, — aretandu cu date si esemple din viéti'a nóstra bisericésca si scolaria, ca acestu stereotipu „nu se póte“ adeseori s'a doveditu prin fapte, ca nu a fostu alt'a, decât unu feliu de gogoritia, unu soiu de scusa de a nu ne impune sarcini, — pre cari in interesulu causei le am fi potutu suportá fara mari greutáti.

Nu incape nici cea mai mica indoiéla, fara greutáti nu se póte face nimicu bunu in acésta lume. Cand ne vomu deprinde inse, precum accentuá dlu Rotariu, a nu privi lucrurile numai din partea loru cea rea, ci le vomu cerne si judecá si partea loru cea buna, si mai cu seama cand in fiecare lucrare a nóstra ne vomu insufletí de scopulu celu mare, ce-lu urmarimu prin biseric'a si scóla: atunci usioru ne vom convinge, ca putem face si produce multu mai multu, decât ce am facutu, si am produsu pana acum. Si conferinti'a din Temisiora prin unu concludu generalu si-a impusu acestu modu de lucrare.

Punendu-se in discussiune singuratecile puncte din programa mersulu debateriloru a fost urmatoriulu:

1. Punctulu antaiu din programa invita pre lucratorii, angagiati in servitiulu bisericeii la lucrare armonica pre terenulu bisericescu-scolariu; si in acelasi timpu ascépta dela densii a staruí, cá neintielegerile, ivite pana acum pre ici, pre colo, in sinulu acestoru ómeni — pre viitoru se dispara.

Este unu punctu de importantia acést'a. Elu tractéza despre formarea puteriloru de lucru. Si plangerile nóstre mai cu seama in punctulu acést'a s'au ivitu. S'a disu adeca mai totdeún'a, ca nu avemu destule puteri de lucru. Si in adeveru nici nu le-am avutu din motivulu, ca puterile nóstre in locu se fia indreptate cu seriositate si demnitate de a produce lucruri bune pentru biseric'a si poporu — ele s'au consumatu pre alocuri in certe si neintielegeri, in unu feliu de resboiu civilu dintre noi, — carele nici odata

nu edifica, ei din contra totdeun'a demoraliséza atât pre părțile litigante, cât si pre poporul, carele vedindu cele ce se petrecu între ómenii, dela cari ascépta se invetie si elu câte ceva—se desgusta si instreinéza de densii, si ceeace este si mai durerosu, prin ei se instreinéza de biserica si de asiediemin-tele ei.—

Conferinti'a din Temisiór'a a recunoscutu in unanimitate acestu reu mare, si membrii ei s'au angagiatu atât cá singurateci, unulu câte unulu — cât si cá corporatiune a lucrá din tóte puterile la sterpirea acestui reu mare.

Cestiunea s'a desvoltatu adeca astfeliu: s'a accentuatu mai antaiu, ca neintielegerile dintre preoti, dintre preoti si invetiatori, precum si dintre acesti'a si poporu—provinu de regula din lucruri mici, si mai cu seama din nervositatea, cea atât de latita in timpulu nostru.

Ómenii de regula nu remanu apoi cu aceste mici certuri si neintielegeri acasa, nu le tienu între patru pareti; ei de regula le scotu la piatiu, batu cu ele dob'a prin satu, si angagiéza intrensele si pre unii din poporeni, cari de altcum ar fi remasu in pace, si si-ar fi continuatu in tiena lucrurile loru dilnice.

Prin lucruri mici si adeseori asia dicendu de risu se sparge linisceca satului, si pentru restabilirea pácii si pedepsirea celui vinovatu trebuie se intrevina forulu disciplinariu. Se cercetéza lucrulu dupa tóte formele, si pre baz'a celoru ce se constata prin cercetare se aduce sententia.

Dupa sententia se intempla, ca ómenii se liniscescu, si si-continua pacinicu lucràrile loru, uitandu neintielegerile de mai nainte. Nu arareori se intempla inse si altcum. In locu de linisce, dupa sententia celu pedepsitu, si-propune a-si resbuná asupra tuturoru, pre cari i-crede, ca au contribuitu in vre o forma, cá densulu se fia pedepsitu. Si astfeliu nentielegerile se continua intr'o forma multu mai acuta, decât mai nainte.

Acestu reu nu se póte preveni mai cu succesu altcum, decât, daca fiecare din noi ne vomu deprinde a-ne fi insine unu foru puternicu disciplinariu; si daca in acelasi timp preotii si invetiatorii, cari suntem si formàmu unu singuru corpu cu aceeasi chiamare si cu aceleasi interese ne vomu deprinde; ca vedindu in sinulu nostru astfeliu de neintielegeri, se-ne capacitàmu, si luminàmu unii pre altii asupra urmariloru celoru triste, ce potu se-le aiba, si se-le indreptàmu fara larma si fara sgomotu, daca este posibilu, ér daca nu, se staruimu, cá părțile rele din corpulu nostru sè-se amputeze prin forurile disciplinarie.

Acest'a este conclusulu conferintiei, si bine executatu speràmu, ca de astfeliu de nentielegeri nu vomu mai fi molestati pre viitoriu.

Cu privire la punctulu 2 din programa, referitoriu la aplicarea de invetiatori cât mai cualificati in statiunile invetiatoresci vacante, si la ameliorarea sa-

larielor invetiatoresci — conferinti'a a luat urmatóriuulu conclusu: Se róga venerabilulu consistoriu a clasificá dupa dotatiune statiunile invetiatoresci in 3 seau in 4 clase,—enunciandu, cá pre viitoriu in concursese, ce se escriu, sè-se puna apriatu clas'a, la carea apartienu statiunile invetiatoresci vacante, si sè-se céra, cá candidatii se documenteze, ca posedu cualificatiunea prescisa pentru respectiv'a clasa; ér cu privire la salarie preotii si invetiatorii intruniti in conferintia ieau asupra-le, angagementulu a colucrá, ca acestea in cadrulu possibilitatii sè-se amelioreze.

Cu privire la punctulu 3 din programa: ameliorarea frecuentatiunei scolare, dupace s'au enumeratu medilócele, recunoscute de scienti'a pedagogiei, ca factori intru ameliorarea frecuentatiunei, precum si medilócele indigitate in acésta privintia de legea regnicolara de instructiune si de normele pentru administrarea invetiamentului, edate de consistoriulu diecesanu, conferinti'a enuncia cá conclusu urmatórele:

Se aviséza atât preotii si invetiatorii, cât si comitetele parochiali a fi cu deosebita ingrijire, cá medilócele, indigitate de scientia si legile si dispusetiunile in vigóre sè-se aplice cu tóta rigórea intru ameliorarea frecuentatiunei; mai departe preotii din tractu se insarcinéza a cercetá celu putienu de doue ori in septemana scól'a, si a propune insisi eleviloru religiunea; in fine pentru a inlesni scolariloru seraci cercetarea scólei se aviséza preotii si invetiatorii a staruí cá acesti'a sè-se provéda cu haine si cu càrtile necesarie din venitele fonduriloru scolare, din venitele capitaleloru bisericesci, precum si din sumele, ce s'aru poté aduná prin colecte benevole dela credintiosii nostri mai cu dare de mana.

Cu privire la crescerea adultiloru membri intruniti in conferintia ieau asupra-si angagementulu a staruí, cá in fie-care comuna sè-se infientieze coruri de plugari, si prin medilocirea coruriloru precum si prin vorbiri ocasionali, si prin cetire de càrti si tractate instructive din jurnale se provóce in adulti gustulu de cetire si cualificatiune.

Cu privire la punctulu 5 din programa conferinti'a se angagéza a sprijini asociatiunile nóstre de cultura esistente, anume alumneulu din Temisiór'a si din Aradu, precum si asociatiunea aradana pentru cultura poporului romanu. De asemenea se angagéza conferinti'a, si respective membri ei a staruí, ca spiritulu de asociatiune sè-se propage in sinulu poporului nostru, si incât va fi posibilu, sè-se infientieze in fie-care comuna câte o societate populara.

Cu privire la punctulu 6 din programa preotii si invetiatorii, intruniti in conferintia ieau asupra-si angagementulu a studiá talentele si aplecàrile prunciloru, cari frecutéza scól'a elementara, si dupa aplecàrile, ce le voru constató, voru staruí a capacitá si luminá pre parinti a-i dá la scóle mai inalte, séu la industria si la comerciulu, — cá astfeliu si poporul nostru sè-se deprinda a-si face noue isvóre de cascigu,

si a nu fi restrensu numai la venitul din economi'a campului.

Cu privire la introducerea unei administratiuni mai bune a averilor bisericesci conferinti'a enuncia, a fi cu deosebita ingrijire, cá intru administrarea acestor averi sè-se aplice cu tóta rigórea dispusetiunile normativului consistorialu in vigóre; si încât este constatatu prin experientia, ca de multe ori bisericile nóstre au trebuintia pentru reparaturi, seau pentru prentempinarea altor trebuintie bisericesci si scolarie de bani gat'a; mai departe încât este dovedita de buna practic'a urmata de toti capitalistii, cá capitaliele se nu se investésca pentru fructificare numai in câte o forma, d. e. cum se practica la noi numai in imprumuturi private; conferinti'a decide a staruí, cá imprumuturile mai vechi sè-se abdica, si incaseze dela privati successive, si sumele incasate sè-se depuna in o cassa de pastrare, si cá atare se recomanda „Temisian'a.“

Cu privire la punctulu 8 si celu din urma din programa membrii conferintiei ieau asupra-si angagementulu a fi cu deosebita ingrijire asupra imbracamintei, si a-se presentá in totu loculu cu demnitatea si modesti'a, ce o recere positiunea lor in societate; totu de odata se obliga a staruí ca si poporeni nostri, incredintiati conducatorii lor se puna pondu pre imbracaminte si pre modulu, cum se presenta la diferite ocaziuni; si încât ia unele pãrti se observéza lucsu mai cu seama la femei — conferinti'a se obliga a lucrá la sterpirea acestui reu mare socialu.

Acestea sunt conclusele, luate de conferinti'a preotiésca-invetiatorésca din Temisiór'a.

Suntem siguri, ca membrii acestei conferintie, cari au adoptatu cu unu feliu de insufletire conclusele de sus — voru staruí din tóte puterile la esecutarea lor.

Efectuindu aceste concluse speramu, ca vomu poté dá o noua facia bisericei si poporului nostru, ceeace se ne ajute Dumnedieu.

Datorintiele bisericei fatia de locuintiele nesanatósce ale saracimei.

a fostu tom'a, care s'a desbatutu in „congresulu bisericescu“ ce s'a tienutu in Angli'a anulu trecut. Primulu oratoru, episcopulu din Bedford punendu intrebarea: „Ce poté face biserica pentru delaturarea relelor morale si fisice ce provinu din locuirea multor persoane la olalta?“ — respunde in urmatórele puncte: 1) Ea (biserica) poté urzi, conduce si inpintina o opinia publica in interesulu salubritãtii. 2) A castigá pre muncitori pentru acestu terenu, a-i insufletí ca d. e. reuniunea femeiloru carea sub conducerea presidentei lucra mereu. 3) Pre proprietari a-i face se intieléga, ce raspundere au fatia de muncitorii si chiriarii lor. 4) Poporatiunea a o instruí se aiba grija de locuintia, cum se fie ast'a sanatósca si curata. 5) A desteptá si alimentá spiritulu ajutoriului propriu in intiele-sulu macsimei: „ajuta-te ca si Ddiu te va ajutã.“ 6) A spriginí tóte miscãrile de infrenare si curatienia.

Alu doilea oratoru membrulu parlamentului si maioru Rankin dice: datori'a bisericei este in tóte chipurile a staruí ca locuinti'a seracului se nu fie spre ruin'a sa. Preotiimea sa iea iniciativ'a pantru formarea inotiriloru, cari sè se ajute cu puteri unite un'a pre alt'a. — Rev. James Wilson dice ca in Bristol episcopulu a formatu o reuniune carea culege date privitóre la starea sanitara a credintiosiloru si influinti'a ei asupra moravuriloru.

Inglis, presedintele reuniunei bisericesci a muncitoriloru din Angli'a dice: cei cu dare de mana nu potu avea idea despre speluncele de friguri si de pecate ce se afla in vecinatatea lor, unde seraci cinstitu cu cei misiei si pecatosi si criminalisti impreuna siliti sunt a locu. 5, 6 si mai multe persoane, cari nu tóte apartienu de aceeași familie dormu in un'a si aceeași camera. Urmãrile acestor locuintie indesuite este cá 1. Feciorii si fetele se demoraliséza, petrece mai bucurosu timpulu in cârciume si pe strade 2. Copii se lipsescu de crescerea casnica, ei cresc mai multu pe strada in apropierea locuintiei, in „gradin'a de copii a dracului“ precum nimeritu se numesce strad'a ca locu de educatiune. 3. Mortalitatea copiloru cresce in modu ingrozitoriu. 4. O multime de bóle se incuiba in asemenea nenorociti.

Unu preotu dela tíera acusa pre proprietarii de mosii, cari nu se ingrijescu de bietii muncitori cari cu sudorile lor aduna capitalulu stapanului, descrie cu colori viie starea misera a proletariatulului dela sate; si dice mai pe urma: M'am intrepusu pentru acesti nenorociti, m'am rogatu, am solicitatu, mai pre urma am pretinsu dela proprietari se-si faca datori'a umana fatia de lucratorii lor. Acestia m'au amenintiatu cu detragerea subventiunei bisericesci. Daca inse cu nu voiu remanea singurulu pastoriu care si-pune sufletulu pentru turm'a sa, siguru ca lupii nu voru cutezá sè se apropia de ea. Congresulu a copertu cu aplause barbatésca tienuta a vrednicului preotu. — Éta o tema nimerita pentru conferintiele preotiesci-invetiatoresci, cari se aduna in dieces'a nóstra. Cu deosebire generatiunea mai juna a preotiloru nostri sunt, dela care am fi in dreptu se acceptãmu o miscare in interesulu igienicu alu poporului, si acést'a din motivulu cá au primitu si primescu instructiune higienica in raportu cu trebuintiele chemarei lor.

Dr. G. Vuia.

Divinitatea lui Isus Christosu

probata prin escelenti'a calitatiloru sale psihice.

(Continuare).

Isus Christosu singuru a posedatu o inteliginti'a fara umbra. Elu vede adeverulu si-lu spune claru cum lu-vede. Graiulu acestui suveranu poté fi comparatu cu limpeditatea frumóselor lacuri, de pe a caror tiermuri elu iubea a vorbí. Claritatea ideiloru in Isus Christosu nu este rezultatulu laboriosu alu rationarei. Elu nu deduce cu anevointia, ca filosofii, ci numai lu-revérsa din spiritulu seu cu o abondentia si usiurintia minunata, neesagerandu nici odata cugetarea sa, si netrecendu nici odata preste limitele ei esacte, unde incepe arbitrarulu si unde finesce adeverule. Isus Christosu spune adeverule fara pretentiune, cu nobletia inse, fara pregatire, dar cu o arta sublima. Este popularu fara a perde cev'a din demnitatea sa. Tóta lumea lu-intielege. Ca si man'a ce cadea in desiertu pentru Evreii flamandi, cuventulu seu are tóte gusturile: nutresce spiritele cele mai umilite si inteligentile cele mai robuste. Lovesce de o potri va tóte privirile fara a le vatamá: geniulu, ca unu vultur, se radica prin elu cu placere in profunde inaltiari catra misterii, éra ignorantulu nu cetesce

si nu intielege nici o carte cu mai putiena usiorintia de cât Evangeliulu. Acestu punctu din urma merita atentiunea noastră, căci este particularu lui Christosu, si-lu pune prin acést'a mai pe sus de spiritele cele mei faimóse ale tuturoru timpuriloru.

Este adevratu, ca claritatea vatama câte odata profunditatea ideii. Totu ce-i profundu este in genere obscuru. Natur'a materiala este in acést'a icóna fidela a naturai spirituale. Cerurile sunt profunde, si cu tóte miele de lumini ale steleloru, câte spatiuri obscure nu cuprindu ele! Oceanulu este adencu, si ochiulu cufundatoriulu strabate cu mare greutate in fiorósele adencimi. Adencimele muntiloru sunt profunde, profunde-su si cele nauntrice ale pamentulu, de aceea intunecimea domnesce in adencimile loru. Totu astfeliu este si cu spiritulu omenescu si cu antáele principii ale sciintiei: cu cât sunt mai profunde, cu atât'a claritatea loru de altfeliu víde este amestecata cu intunecime. Numai singuru in Is. Christosu claritatea si profunditatea ideiloru forméza o unire statornica. Cétindu cineva oper'a unui filosofu nu póte a nu se opri dupa siepte, optu pagine si a nu cautá explicatiuni. Aici, unu cuventu a carui intielesu nu se pricepe, colea, o propositiune a carei sensu pare indoelnicu, dincolo, unu modu de exprimare ce pare curiosu si straniu: căci, la filosofi, stilulu adesea este totu asia de bizaru si de putien lamuritu ca si ideile loru. Cu totulu inse de altfeliu este la Is. Christosu! Cuvintele sale, sunt totu de odata pagine de filosofie adenca si de poesie uimitóre Comentatorii cei mai seriosi si-au ostenitu mintea, spre a trage din parabolele cele fecunde tóte invetiaturile ce se cuprindu in ele, éra sermanulu tieranu, ce aude pre preotulu seu cétindu-i Evangeli'a, se minunéza de unu graiu asia de bine potrivitu cu mintile cele mai putien cultivate. Nime, dintre filosofi, n'a intrunitu in asia gradu lamurirea cu adencimea. De altfeliu, filosofi se impartu in genere in doue clase: unii ce nu se ineredu in ratiune, éra altii cari esageréza puterile ei. Isus vorbesce, fara inse a atacá ratiunea si fara a o prea laudá. Elu se adreséza ratiunei omenesci, si bunului simbiu, cu o simplicitate minunata. Nu infrunta inteliginti'a omenéscá si nu cauta a o umilí, aretandu-i, marginile sale stremte si apesandu-o cu sarcin'a gravelor sale erori; ci privesce la dens'a din consideratiuni largi, totdeun'a siguru de a-i fi superioru si de a o invinge prin o evidintia neresistibila. „Nime nici odata n'a vorbitu ca acestu omu,“ érá strigarea entusiasmulu popularu, cand multimile electrisate se indesau pe urmele lui spre a-lu ascultá, éra acést'a strigare a multimiloru érá expresiunea chiar a adevérului; căci graiulu lui Is. Christos, de a pururea plinu de lamurire neasteptata, este vederatu graiulu unui Ddieu.

Acést'a conclusiune se va face si mai simtita, de vom luá aminte ca la acést'a claritate superióra a inteligentiei, Is. Christosu unea intinderea, si o intindere ce este cu multu mai pre sus de conceptiunile omenesci.

Intinderea spiritulu consta in vederea raporturilor multiple ce au lucrurile intre sine, ori cât de departe ar fi aceste lucruri. Sunt spirite ce au unu orizonte stremtu, si totu ce nu se rapórta la ideile loru, totu ce contrariéza opiniunile loru, cade sub despretiulu loru. Mai multu spiritele lipsite de intindere nu numai nu sunt umilite, ci-si inmagineza ca nimicu nu le scapa din vedere si ca petrundu deplinu tóte lucrurile. De aici, ele sunt vanitóre, absolute si cutezatóre. Astfeliu de spirite nu sunt rari in dilele nóstre. Adesea le audimu facendu procesu crestinismulu si dicendu cu Rousseau ¹⁾, „ca sciinti'a mantuirei si cea a guvernareii sunt prea diferite,“ — ca si cand tóta

doctrin'a ce are pretentiunea adevérata, ori falsa, de a resolví problem'a capitala a destinelor nóstre nu si-ar intinde necesariu consecintiele sale asupra intregulu domeiniu alu activitaii omenesci. Ii-mai audimu inca graindu ca alta data Ulise lui Neoptolem ²⁾, ori ca Machiavelu catra seclulu mediciloru ³⁾, ca politic'a si moral'a potu fi, dintr'unu timpu in altulu legitimu separate si acést'a chiar, cu violarea consciintiei publice, ce se indignéza vedendu omorulu, incendiulu si minciun'a, in numerulu mijlóceloru de a guverná. Adesea ii-audimu graind ca moral'a si dogm'a sunt independente, si ca nu póte admite cineva esistinti'a lui Ddieu si a remanea omu onestu, cu tóte ca republicanulu Ciceron a biciuitu, mai bine de doue mü ani, aceste teorii netrebnice ⁴⁾. Totu acesti'a propaga inca ca tóte pasiunile nóstre sunt de o potriua acceptabile, si ca desvoltarea loru este ordinea firéscá de urmatu, fara a luá in considerare esperinti'a dilnica care ne probéza ca cu cât se deda mai multu pasiunelor sale, cu atât'a mai multu suferé. Aceste spirite voiu dice ca n'au intindere de cunoscintia, si ca nu cuprindu raporturile multiple ce lucrurile au intre densele; voiu dice inca ca ele sunt cu atât'a mai cutezatóre, cu cât sunt mai putien claru vedetóre. Spiritele inse, a caroru intindere este in proportiune esacta cu claritatea, sunt umile, moderate si retienute, fiindca, dandu-si comptu de tóte, apretiéza mai bine difícultatiele.

Din acestu numeru este Isus Christosu; căci Isus Christos posedé o intindere de inteligintia estraordinara si acést'a in o sfera, in care erorile sunt mai dese, pentru ca observarea este mai difícala: voescu a vorbí de lumea morala. Lumea morala este consciinti'a omenéscá si totalulu principieloru variate ce o dirigéza. Nici unu obiectu de sciintia nu este mai greu, fiindca presupune doue ordini de cunoscintie de o potriua grele: cunoscinti'a inimei omenesci, *asia cum ar trebui a fi*, dupre ideia lui Ddieu ce a creat'o, si cunoscinti'a inimei omenesci *asia cum este acum*, in urmarea predomnirii sensuriloru asupra ratiunei. Deci, lumea morala, atât de periculósa de cercetatu, este domeniulu propriu alu lui Isus Christosu. Elu se misica in elu cu o lesniciune sublima. Ca unu cuceritoriu ageru, carele cuprinde unu statu, se arunca dreptu spre capitala, sciindu ca posederea orasiulu capitalu, este subjugarea intregéi tieri: asia Is. Christosu merge dreptu la principiile superióre care comandéza pre cele secundare, si care sunt cele mai abundente in consecintie practice.

Asia Is. Christosu propune succesivu:

Principiulu progresulu: „Fiti perfecti, precum Tatalu vostru celu ceresca este perfectu ⁵⁾!“ — deschidendu activitaii caragióse a spiritulu omenescu carier'a chiar a infinitulu;

Principiulu religiunei: „Ddieu este spiritu, si Ddieu voesce ca inchinatoriulu lui sè se inchine in spiritu si in adevéru;“ — ceea ce restórna cu o singura lovire ateismulu si idololatri'a;

Principiulu politicei: „Tóta imperati'a imparechiata va perí,“ — principu ce contine alte doue, pre care Isus Christosu le enuntia si a caroru aplicare este neinlaturata pentru prosperitatea unei societati:

Principiulu autoritaii: „Cei ce voescu a domni intre voi, sa fie servitori celorlalti;“

Principiulu supunerei: „Dati Cesarului ceea ce este a Cesarului.“ In urma, Is. Christosu continuandu a pasí ca unu invetiatoriu in lumea morala, stabilescé inca:

²⁾ Sofoclu, Filoctet.

³⁾ Le Prince.

⁴⁾ De Natur'a deorum, c. I, cart. I.

⁵⁾ Tóte aceste citatiuni sè se caute in Mateiu, Marcu, Luc'a si Ioanu.

¹⁾ Lettres sur la Montagne.

Principiulu familiei, pre care lu-duce la unitate, proscriindu poligami'a: „Vá lasá omulu pre tatalu seu si pre mam'a sa, si se va lipi de femeia sa, si vor fi amen- doi unu corpu. In cât nu mai sunt doi, ci numai unu corpu.“ — Ca barbatu si femeia a facutu Dumnedieu pre omu;

Principiulu adeveratei sciintie: „Unu singuru lucru este necesariu,“ de a sci destinatiunea omului, carea con- sista in a putea dice, cum dicea elu insusi: „Eu sciu de vinu si unde mergu;“

Principiulu libertatei, aretandu de unic'a sorginte a sa adevेरulu intelectualu si moralu: „Adevेरulu v'a libe- ratu pre voi;“

Principiulu fraternitatei si alu egalitatei: „Voi toti sunteti frati...; ve vor cunósce pe acestu semnu: pe a- morulu reciproc ce va domni între voi;“

Principiulu tolerantiei (ingaduintiei): Ddieu lucece sórele seu preste cei bunu si preste cei rei. Cine nu este contra mea, este pentru mine... Voi nu sciti a cui spiritu sunteti. Eu am venitu pentru cei peccatosi si nu pentru cei drepti... Lasati se crésca neghin'a, ca nu cumva smulgendu-o, se smulgeti impreuna grálu.“

Se întreba acum, se póte întielege unu spiritu mai intinsu? Póte aruncá cineva asupra lúmei morale o pri- vire mai vasta? Platon si cea mai mare parte din filosofi facu si societatea politica obiectulu unoru teorii invetiate. Ceea ce-i preocupa inainte de tóte este directiunea state- loru. Is. Christosu este mai profundu: Elu cu staruintia consacra doctrin'a sa la ameliorarea individului, sciindu ca unu statu nu este fericitu si prosperu, de cât cand fie-ce cetatianu alu seu va fi omu de bine. In locu de a se perde imaginandu combinatiuni ingeniósse, care se faca pre popóre a intrá in cutare séu cutare forma de civilizatiune, in locu de a discutá fara capetu asupra valórei consti- tutiuneloru aristocratice ori democratice, monarchice ori republicane, Is. Christosu întielege si spune ca formele au- toritatei sunt in sine indeferente. Elu vede si spune ca tóte desordinele sociale nascn din desordinele pasiuneloru si din esistinti'a activa a reului pe pamentu; vede si spu- ne ca vatr'a reului este inim'a omului; pentru care elu concentréza puterile sale mai energice in a corege si cu- rati acésta inima. Cánta sciintia! Ce ochire intinsa si cum de bine inbratosiéza lumea morala dela efeptele sale cele mai departate pana la causele cele mai profunde! Invetiati nostri moderni si-batu capulu a descoperi legile economiei politice, penlu a stabili mai dreptu echilibrulu venituri- loru si a cheltueleuru societatei, repartiti'a proportiunata a folóseloru si a sarcineloru statului: Is. Christosu este mai ageru. Scie ca nu potu fi legi practicabile, nici prosperi- tate solida fara moravuri oneste, nici echilibru in venituri si cheltueli fara o mare moderatiune in apetituri: de alta parte, scie ca moravurile oneste si moderatiunea apetitu- riloru au de cauza disciplin'a aspra a inimei; pentru a- ceea, elu se sílesce mai pre sus de tóte a discipliná a severitate inim'a omenésca. Necontentitu revine la acést'a, si fondula doctrinei lui este: purificarea inimei ⁶⁾; findca din inima esu sintiementele rele, faptele rele, si la ren- dudu loru faptele rele turbura statele. Cine va reflectá la acestu caracteru specialu alu doctrinei lui Is. Christosu, va remanea uimitu de o asia întindere de cunoscintia in- sotita de o astfelu de simplicitate.

Si este de insemnatu ca precum claritatea vatama câte odata profunditatea, de asemenea întinderea inteligentiei esactitatea absoluta a ideiloru. Numai prin atentiune mare

⁶⁾ Gur'a graesce din prisosulu inimei. Omulu celu bannu scote din visteria sa cele bune, éra omulu reu scóte cele rele (Mat. XII, 34, 35).

si concentrata se potu prinde raporturile multiple ale luc- ruriloru, si a nu negliá nímicu in esprimarea loru. Dar defectulu esactitatei nu se afla in ideile lui Is. Christosu. Nici unu cuventu n'a fostu desmintitu in timpu de 19 se- cole. Principiele ce elu a stabilitu sunt espresiunea intréga si plina a adevेरului. O societate este cu atât'a mai per- fecta, cu cât invetiatur'a crestina infloresce mai multu in- tr'ens'a si din contra, ea se pléca cu atât'a mai multu la barbarie, cu cât se indepartéza de dens'a mai multu. Sin- guru Is. Christosu a indrasnitu a dice cu sigurantia ad- mirabila: „Ceriulu si pamentulu vor trece, éra cuvintele mele nu vor trece 7).“ Si profeti'a s'a realizatu din punctu in punctu. Si pre cand nu se afla filosofie, a carei'a in- vetiamentu se nu se fi aflatu ici si colea defectuosu in con- trastu cu esperinti'a, invetiatur'a lui Is. Christosu a pri- mitu o egala crescere de lumini atât dela nebuniile ome- nirei, cât si dela silintiele sale cele nobile pentru bine. Asia ca, asemenea unui templu ce ar remanea in pícióre la ruinarea unei mari cetati, Evangeliulu a remasu ne- atinsu in mijloculu vasteloru franceri ale inteligentiei ome- nesci. Singurulu acestu faptu pune pre Is. Christosu mai pre sus de spiritele cele mai puternice, si doctrin'a sa mai pre sus de tóte doctrinele: prin urmare, Is. Christosu este mai multu decâtu omu; deci Is. Christosu este Ddieu.

In fine, pe langa claritate si întindere, o inteligentia mare are de ctracteru distinctivu, fermitatea, vréu a dice tieneréa statornica la aceleasi principii. Éra aici Is. Chris- tosu triumfa.

Spiritul omenescu este ca si pamentulu ce locuimu, totdeun'a in prad'a óre carei schimbati. Fara a cautá de parte exemplele nóstre, cine din noi nu s'a schimbatu in chipulu de a vedea si a face? Daca ar voi cineva a-si is- torisi fidelu ideile sale dela etatea juna pana la betranetie, câte contradiceri, câte schimbati si prefaceri succesive n'ar avea de constatatatu? Bossuet a scrisu o intréga *Istorie des- pre variatiunele Protestantismului*; óre nu s'ar putea scrie si istoria variatiunei credinteloru nóstre? Sciinti'a ome- néscá este migaiósa, ea merge mai multu in linie franta decât drépta; si noi o castigámu fragmentariu. Esperinti'a de mane modifica ori restórna ideile nóstre din diu'a prece- denta. Nu se cade inse a ne desperá, càci geniele cele mai frumósse ale tuturoru secoliloru, pentru a ajunge a fi mari fluvii, n'au avut unu curs mai putien cotitu si ape mai putie turbure. Si pe cand Is. Christos a invetiatur'a aceeasi doctrina asupra celoru trei principale obiecte ale cunoscintie- loru omenesci, adeca despre Ddieu, despre omu si de ra- porturile omului cu Ddieu, filosofi'a antica si moderna a facutu se resara, aici mai multu decât aiurea, neaccepta- tele si perseverantele sale contradiceri. Dorinti'a inse de a face cu orice pretiu a triumfá o cauza, ori cât de nobila ar fi ea, nu se cuvine nici odata a ne rapí afirmatiuni fara probe. Se probámu deci ceea ce am afirmatu acum. Ne vom oprí de-o cam data la natur'a lui Ddieu spre a ve- dea, pe de o parte, cu câtá persistentia Isus Christosu a- firma ca Ddieu este spiritu ⁸⁾, ca este Parinte, Fiiu si santu Spiritu, si ca voesce a fi imbinatu in spiritu si in adeveru; éra pe de alt'a, spre a vedea asupra acestui punctu neumeratele contradiceri ale celoru mai mari filo- sofi ai paganismului. In acésta privire avem unu marturu neinteresatu, Tiliu Ciceron, carele fú totu atât de celebru in filosofie, ca si in elocintia si in politica. Cartea sa *de Natur'a Zeiloru* este unulu din documintele cele mai pre- tióse ce ne-a remasu, pentru a judecá despre ce a fost anticitatea profana, in persón'a reprezentantiloru ei celoru mai ilustru: „Filosofii ce au adoptatu esistinti'a zeiloru,

⁷⁾ Mateiu XXIV, 35.

⁸⁾ Ioan, V, 24. Mateiu, XXVIII, 19.

scrie elu, in celu mai mare numeru, sunt intre densii asia de divisati si deosebiti încât ar fi superatoriu a insiră tóte opiniunile lor⁹⁾.“ Cu tóta greutatea întreprinderii, Ciceron schitiéza cu condeiu fidelu vastulu si tristulu tabelu alu contradiceriloru filosofiloru despre Ddieu. Dupa ce ataca pre Tales, Anaxagor'a, Anaximen si mai multi alti, sosindu la Platon striga: „Ar trebui unu lungu discursu pentru a istorisi variatiunile lui Platon, carele in *Timeu* afirma ca nu se póte spune cine ar fi autorulu lumii, éra in *Dialogulu de legi* numesce cu numele de Ddieu ceriulu, stelele, pamentulu, spiritele si eroii, ce traditiunea i-a pusu pe altare, lucruri ce vederatu sunt false si cu totulu opuse bunului simtiu¹⁰⁾.“ Ciceron enumera in urma variatiunile lui Aristotelu totu asupra acestui subiectu. Ce diferentia in Isus Christosu! Fermitatea inteligentiei sale este nestramutata. Principiele ce elu profeséza remanu statornicu aceleasi. Nici cum nu mai variéza atât asupra naturii lui Ddieu, cât si a naturii ómeniloru. La bas'a invetiamentului seu pune doue adevéru, de care nu se departéza nici odata si care sunt, cum insusi dice, resumatulu substantialu a tóta legea sa: „Se iubesci pre Ddieu mai pe sus de tóte, si pre aprópele teu ca pre tine insuti.“ Nici progresulu vrestei, nici discutiunile ómeniloru ce-lu incungiu rau si-i facéu întrebări perfide, nu-lu espunu a face nici o contradictiune. Inainte de densulu, cele mai mari geniuri au variatu, si dupa densulu inca variéza in opiniuni: Iustin, Clementu Alexandrénu, Origen, Augustin au plecatu dela o filosofia la alt'a; mai tardiu, Cartesiu incepe purtandu lantiurile lui Aristotelu, pre care intr'o di le rumpe; Leibnitz inca variéza; si spre a dá esemple inca mai recente: Kant, Hegel, Cousin, Hartmann si Schopenhauer inóta in valurile furtunése si câte odata fiorése ale opiniuneloru omenesci. Numai Is. Christosu singuru a conservatu o minunata fermitate de inteligentia: „Eu sciu de unde vinu si unde mergu,“ dice elu. Calea sa este o linia drépta fara siovaituri. Tóte ideile sale facu o simfonie (concertu) armonica: ele nu se contradicu intre densele. Cuventarea sa de pe munte, in mijloculu unei multimi immense, respira totu acelasi parfum de dragoste duioasa, si manifesta totu aceeasi inima, ce si cuventarea de despartire de discipuli, inainte de mórtea sa. Éra acésta fermitate in Is. Christosu nu este nici sumetie, nici incapatinare: elu nu disputa, nici nu discuta, ci espune si afirma. Sciinti'a s'a este din aceeasi stofa, desi nu o desvaleste de cât putienu câte putienu si dupre întielegerea celoru ce-lu iubescu. Deci, unu asemenea fenomenu de fermitate de spiritu, de alipire constanta catra aceleasi idei, nu se afla in natura. Dela Tales, strabunulu filosofiloru Greci, pana la Kant, celu mai din urma filosofu ce a formatu scóla, inteligenti'a omenésca continuu s'a modificatu: Is. Christosu inse singuru n'a variatu unu momentiu, de si ideele sale au cuprinsu lumea morala întréga intr'o vasta retiea. Pana acum am constatatu ca la fermitatea statornica a spiritulu, Is. Christosu unesce o claritate nedesmintita si o extraordinara întindere. Nu ne remane deci alt'a de cât a conchide printr'unu rationamentu, carele se resume argumentarea precedentá: cine are o inteligentia de o claritate fara defectu, de o întindere necomparabila si de o fermitate scutita de ori-ce variatiune, este mai multu de cât unu omu; apoi Is. Christosu a posedatu o inteligentia de o limpiditate, de o deslusire, de o întindere si de o fermitate fara sémanu; deci Is. Christosu este mai multu de cât unu omu, prin urmare Is. Christosu este Ddieu. Dar divinitatea lui Is. Christosu stralucesce numai putienu in marimea inteligentiei sale, pre cât in bunatatea inimei sale. Ceea ce remane a se demonstrá mai departe. (Va urmá)

D i v e r s e.

* *Consistoriulu eparchialu aradanu* este conchiamatu pre Marti in 19 Noemvre cal. v. a. c. in siedintia plenaria.

* *Conferintie preotiesci-invetiatoesci*. Conferinti'a preotiesca-invetiatoesca a tractului protopresviteralu alu Radnei este conchiamata pre Luni in 18 Noemvre cal. v. a. c. ér conferinti'a preotiesca-invetiatoesca a tractului protopresviteralu alu Lipovei este conchiamata pre 19 Noemvre cal. v. a. c.

* *Coru vocalu in sinulu tinerimeii din Vien'a*. Comitétulu societáti „Romani'a Juna“ din Vien'a a emis unu apelu catra publiculu romanu, in carele aratandu ca a decisu a infientiá unu coru vocalu, carele si-a inceputu degia activitatea sub conducerea dlui Teodoru cav. de Flondoru, cunoscutu atât lumii artistice, cât si publiculu romanu prin compositiunile sale — apeléza la reuniunile romane de cantári, la corurile de plugari, precum si la întregu publiculu romanu, pentru a-i dá succursulu — oferindu societáti „Romani'a Juna“ compositiuni de note din music'a nationala.

* *Visulu din punctulu de vedere fisiologicu*. Dlu Felix Hément, inspectoru generalu alu invetiamentulu primariu, a comunicatu Academiei franceze de sciintie morale si politice, in siedinti'a dela 14 Noemvre, unu studiu asupra acestei interesante cestiuni.

Cea mai mare parte de visuri, dise densulu, sunt inchipuiri confuze, incomplete si desordonate ale evenimenteloru seversite in cursulu dilei séu nisce gandiri, cari au strabatutu spiritulu nostru. De aci conchide, ca nimicu nu s'aru pute presentá prin visu, care se nu fi existatu in realitate. Visulu este unu ecou alu simtiuriloru si cugetariloru pastrate de memorie.

Stabilindu-se odata acést'a, se întielege de sine, ca orbulu de nascere n'aru puté visa vr'o colóre, si cá surdul-mntu din nascere de asemenea n'aru puté visá vre-unu sunetu.

Dlu Stricker, din Viena, pare a afirmá contrarulu intr'o publicatiune recenta.

Acést'a dete d-lui Felix Hémentu ocaziunea de a controlá, din indoitulu punctu de vedere teoreticu si practic, opiniunea opusa.

Elu studiá cu dlu Mosso, savantulu profesoru dela facultatea de medicina din Turin, comunicati'a sângelui in creeru, in timpulu cand omulu este desteptu, cand dórme, in stare de sanetate sau de bóla, etc.

Se constata, ca in timpulu cand omulu este desteptu, circulati'a sângelui aduce elementele nutritive necesare vietii animale si vietii vegetale; daru, in timpulu somnului, acést'a din urma predomina si persista singura. Creerulu nu este nici odata intr'unu repausu absolutu, cu tóte aceste activitate cugetarii este variabila si póte fi suspendata pentru câteva momente. Creerulu nu lucréza in întregime sa neincetatu; elu este, asia dicédu, unu organu compus, ale carui elemente nu intra de odata in actiune, nici cu o egala intensitate. In totu casulu, creerulu n'aru puté se inventeze, elu isi aduce aminte in vis. Regiunea care este sediulu vointii, nu este udatu in momentulu desteptarii in acelasi timpu cá celelalte parti, si éta pentru-ce visulu este desordonatu, fara directie.

Dlu Felix Hément a facutu cercetari in privinti'a visuriloru surdo-mutilor; elu s'a asigurat, ca viséza semne sau simulacru de vorba, dupa modulu cum au fostu instruiti, daru nici unulu nu viséza nimicu din ceea-ce nu scie, din ceea-ce n'a auditu.

* *Din „Bibliotec'a poporala a Tribunei“ a aparutu: „Inderetniculu,“ poveste de Silvestru Moldovanu, protiuulu unui esemplariu 8 cr. seau 20 bani;*

⁹⁾ De natura deorum, cart. I, c. I.

¹⁰⁾ ibidem cart. I. c. XII.

„Blastemu de mama“ legenda poporala din jiuorul Nasedului de George Cosibucu. Pretiulu 6 cr. seau 16 bani. —

„Vlad si Catrin'a,“ poveste de Gr. Sim'a a lui Ioan. Pretiulu 5 cr.

„Din Betrani,“ ghicitori, intrebari si respunsuri, frementari de limba, adunate de Gr. Sim'a al lui Ion. Pretiulu 8 cr.

„Pre pamentulu Turcului“ de George Cosibucu. Pretiulu 8 cr.

„Bunic'a“ de Bogena Nemcov'a, tradusa din limb'a boema de Prof. Dr. Urbanu Iarnic. Pretiulu unui esemplariu 1 fl. v. a.

† *Alfonso XII, regele Spaniei.* Regele Alfonso XII, nascutu la 28 Noemvre 1857, erá fiulu fostei regine Isabel'a II si alu Regelui Francois d'Assise, sotiuu ei. Elu purtá titulu de principe de Asturias, cand revoluti'a din 1868 isgoni de pe tronu pe mum'a sa si o constrinse sè se refugieze la Paris, impreuna cu famili'a sa. Dupa ce statù câtv'a timpu langa dens'a, fù trimisu la colegiulu nobilimei din Vien'a, numitu Theresianum, in Ianuaru 1870; dar lu-parasi dupa câteav'a luni, cand mam'a-sa se hotari se abdica in favorea sa de drepturile sale la tronu Spaniei. Acestu actu intimpina in partea liberala a emigratiunii spaniole o opositie destulu de viu intretienuta de partisanii ducelui de Mont-pensier. Tenerulu principe si-continua cu tote acestea educatiunea sa, atát in Franci'a cât si in Angli'a, unde urmá cursurile colegiului dela Sandhurst.

La finele anului 1874, se duse la Paris se petréca serbatorile Craciunului langa mum'a-sa, cand deolata, in mijloculu slabirei gradate a guvernului republicanu, causata prin prelungirea resbelului civilu carlistu, generalulu Martinez Campos proclama, la 29 Decemvre, la Murviedro, pe Don Anfon de rege alu Spaniei. Acésta manifestatie avù mai multa succesu decât se putea acceptá.

La 31 Decemvre se formá unu ministeriu de regentia, sub presedinti'a dlui Canovas dela Castillo. Alfonso fù indata condusu in Spani'a, primitu cu entusiasmu si intrá in Madrid la 14 Ianuaru 1875. Putien timpu dupa acést'a, elu s'a pusu in fruntea armatei pentru a atacá pe Carlisti; la 20 Martie 1876 se intórse in Madrid in fruntea armatei sale victorióse. La 23 Ianuaru 1878 se casatori cu principes'a Mari'a dela Mercedes, care incetá din viétia la 26 Iuniu acelasi anu.

Prin mórtea lui Alfonso, probabilu, ca in Spani'a se voru incepe noue incurcaturi, cu atát ma vertos, cu cât atát partid'a republicanu, cât si Carlistii, precum se semnaléza, incepu a-se misicá. Pana acum inse in Madridu linscea nu a fost conturbata.

* *O femeia in armata.* — „La Belgique militaire“ ne dá lesce ciudate amenunte in privinti'a unei femei, care a servita cá sub-locotenentu in armata de sub primulu imperiu: Schellinck (Marie Jeanne) nascuta la Gand in 1756 si care a muritu la Menin in 1840. Éca amenuntele sale de serviciu. Intrandu in servitiu, in alu doilea batalionu belgianu, la 15 Aprile 1792, inaintá la gradulu de caporalu, la 15 Iuniu 1792 deveni sergentu, la 7 Decemvre 1793; apoi fù prisonera de resbelu in Austrii'a (Itali'a) la 3 Martie 1797; reintra in Franci'a la 11 Iuniu 1798; la 9 Ianuaru 1800, inaintá la gradulu de sublocotenentu; apoi la 20 Iuniu 1808 i-se dete o pensiuone si primí o decoratiune de cavaleru alu legiunei de onóre. Serviciulu facutu facutu fù de 17 ani; 12 campanii; totalu 29 de ani. Campaniile din 1792, 1793, 1794 in Belgi'a; 1795, in Olandi'a; 1796, 1797 si 1880 in Itali'a; 1804 pe cóstele Oceanului; 1805, in Germani'a;

1806, in Rusi'a, si 1807, in Poloni'a. Rani si citatiuni: 6 lovituri de sabia la lupt'a dela Jemmapes; citata la ordinea dilei la lupt'a dela Arcole; la Austerlitz; ranita de unu glontiu la sioldulu stengu; la 15 Octomvre 1806, ranita la Ien'a; inaintata la gradulu de sublocotenentu la 30 Iuniu 1808, in etate de 52 de ani, si suferindu in modulu celu mai cruudu din ranile primite, i-se dete o pensiuone si fù decorata cu Legiunea de onóre. Napoleonu, dandu-i crucea, dise: „Dómna, ti-dau o pensiuone de 7000 franci si te facu cavaleru alu Legiunei de onóre. Primesee din man'a mea Stéu'a braviloru pe care ai dobandit'o intr'unu modu atátu de nobilu.“ Apoi, intorcendu-se catra oficerii sei: „Domniloru! le dise elu, inchinative cu respectu inaintea acestei curagióse femei; este un'a din gloriile Imperiului.“ Cand Napoleonu I, insotitu de Mari'a Luis'a vení la Gand in 1811, sublocotonentulu Schellinck fù prezentata imperatesei. Imperatés'a ii-darui o rochie de matasa, o brosia si o parchie de cercei. Se intielege de sine cá dela punerea sa in retragere, imbracase costumulu secului seu. Betranii din Gand, si aducu inca fórtie bine aminte despre betran'a Schellinck, care erá abonata la teatrulu din Gand, si care se imbrae'a cu o legitima mandria, cu rochi'a ei de Dumineca, punendu-si pe peptu Legiunea de onóre.

Concursu.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu de capelanu de clas'a II-a pe langa preotulu deficientu Maximilian Balintu din **Covasintiu**, cu terminu de alegere **8/20** Decemvre 1885.

Emolumintele suntu urmatórele: Alesulu capelanu se va folosi de jumetate venitul alu intregii parochii precum si jumetate din sesiunea parochiala.

Cei ce dorescu a ocupá acelu postu suntu avisati a-si substerne petitiunile instruate conform literei b) §-lui 15 din Regulamentu parintelui potopopu Georgiu Popovicu in Ménes per Gyrok pana in in 15 Decemvre st. n. a. c. — cei cu cualificatiune mai inalta vor fi preferiti.

Din siedintia comitetului parochialu tienuta la 3/15 Noemvre 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GERGIU POPOVICIU**, m. p. prot.

—□—

Pentru deplinirea posturiloru invetiatoresci dele scólele paralele gr. or. rom. din **Cianadulu-Serbescu**, protop. B. Comlosiului, cottulu Torontalu, si inspec. Sietinului, conform ordinatiunei Ven. Consistoriu diecesanu din 7 Octomvre a. c. Nr. 3624, prin acést'a se escrie concursu pentru doue posturi invetiatoresci cu terminu de alegere pre **1/13 Decemvre**.

Emolumintele pentru fiecare postu suntu: 1) Salariu anualu fiesu 250 fl. v. a. 2) 25 meti de grâu class'a II. 3) Pausialu scripturisticu 5 fl. 4) 1 jugeru pamentu aratoriu si 200□ gradina estravilana. 5) Cuartiru liberu pentru fiecare invetiatoriu separat. 6) Pentru spesele conferintieloru invetiatoresci, comitetulu ocasionalminte se va ingrigi. 7) Dela ingropatiuni mari unde va fi poffitu 50 cr. miei 20 cr.

Dela recurrentii cei ce voru refletá la vre-unulu dintre acestea doaa posturi, se recere cá se produca: 1) Testimoniu despre absolvarea preparandiei. 2) Despre depunerea examenului de cualificatiune cu succesu bunu. 3) Despre depunerea examenului din limb'a magiara, apoi 4) Atestatu despre conduita si purtarea morala de pana acum, — cei ce nu voru produce astfelu de documinte, nu potu contá, a fi luati in consideratiune. Recursele a se

adresá comitetului parochialu, sè se trimita parintelui Teodor Popoviciu insp. scol. comitat. Cianadului in Sietinu.

Din siedinti'a comit. paroch. gr. or. rom. dela 28/10 st. v. 1885.

Elia Telescu, m. p.
presied. com. par.

Vasiliu Stanciu, m. p.
notariu subst.

In contielegere cu mine: TEODORU POPOVICIU, m. p. inspect. scl.

—□—

Se escrie concursu conform decisului Venerabilului Consistoriu din 14 26 Augustu a. c. Nr. 319. S. si a decisului luat in siedinti'a comitetului parochialu, pentru ocuparea postului de invetiatoriu, la scól'a confesionala rom. gr. or. din comun'a **Branesci**, dieces'a Caransebesiului, Protopresviteratulu Fagetului. Emolumintele sunt: Salariu anualu in bani gata 320 fl. v. a. din cari este a se cumpera si lemnele necesarie pentru incalzitul scólei, pentru scripturistica 8fl. v. a., pentru conferintie 10 fl. v. a. $\frac{1}{2}$ jugeru gradina pentru legumi si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au se substérna petitiunile loru provédute cu estrasu de botezu, atestatu de moralitate, testimoniu de preparandie, si testimoniu de calificatiune, pana in 17. Noemvre a. c. st. v., si adresate Comitetului parochialu, a le trimita esmisului Consistorialu Ioan Velovan, paroch in Brazova. p. u. Kossova.

Diu'a de alegere sa defige pe **24 Noemvre, a. c. st. v.** Recurentii au a se presentá in vre una domineca ori serbatóre in s. biserica din Branesci spre a-si areta desteritatea in cantu si tipicu.

Branesci, in 20. Octomvre 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: IOAN VELOVAN, m. p. parochu si esmisu Consistorialu.

—□—

Pentru parochi'a vacanta de a III-a clasa din comun'a **Luncaspria**, protopresviteratulu Beinsului, inbinata cu postulu invetiatorescu in urmarea conclusului V. Consistoriu oradanu de dto 22. Iuliu Nr. 586. B. a. c. — se escrie concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din **24. Noemvre a. c. st. v.**

Beneficiile parochiale in acésta parochia organisata acumu de nou suntu urmatórele:

- 1) Pamentulu parochialu 12 h. cu unu venitu de 80fl.
- 2) Dela 100 case biru $\frac{1}{2}$ mesura in pretiu de 60fl.
- 3) Din 30 dile cu plugulu unu venitu de 36fl.
- 4) Din 80 dile cu mân'a unu venitu de 16fl.
- 5) Din stole, dela inmormentari, cununii si alte functiuni 80fl.

Din salariulu invetiatorescu:

- a) In bani gat'a 42fl.
- b) Din 6 cubule bucate $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruzu 30fl.
- c) Din 6 stengeni de lemne 30fl.
- d) Din 100 portiuni de fênu 30fl.
- e) Din 5 holde de pamentu unu venitu de 40fl.
- f) Din mortuarie (mortuariu) 20fl.

si cuartiru cu gradina, — Sum'a tóta: 464fl.

Doritorii de a ocupa acést'a parochie sunt avisati a-si subscrerne recursele ajustate cu documintele necesarii si adresate Comitetului parochialu, la dlu protopopu alu tractului Beinsiu Eli'a Moga, in Rabagani pana la diu'a alegerii mai susu amintita.

Datu in Luncaspria, la 14. Octomvre 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ELI'A MOGA, m. p. protopresviterulu Beinsului.

—□—

Conform ordinatiunei Vener. Consistoriu diecesanu dto 31. Octomvre a. c. Nr. 3997. se escrie concursu pentru indeplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela clas'a II. pentru scól'a greco-orientala romana din opidulu **B. Comlosiu**, cu terminu de alegere pe **22. Decemvre st. vechiu a. c.**

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 500 fl. v. a. b) 2 lantie catastrale pamentu aratoriu, c) Cuartiru liberu in localitatea scólei, cu gradina de legume, d) 3 Stangeni de pae pentru incalditu, e) dela inmormentari unde va fi pofitu 40 cr. v. a.

Dela recurrenti se pretinde se produca: 1) Atestatu de botezu, 2) Atestatu despre portarea morala, 3) Testimoniu preparandialu, 4) Testimoniu de calificatiune pentru statiuni de clas'a I-a. 5) Testimoniu de limb'a magiara. Cei cu clase, cei mai calificati, precum si cei apti de a instrua corulu vocalu, vor fi preferiti.

Doritorii de a ocupa acestu postu, se avisédia a-si trimita recursele astfelu instruite concernintelui protopopu respective Inspectoru scol. V. Sierbanu, la Folia via Voitek —pana la 20. Decemvre v. a. c., si a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in S. biserica spre a-si dovedi desteritatea in cantare si tipicu.

Din siedinti'a comit. parochialu gr. or. romanu din **B.-Comlosiu**, tienuta in 7. Novembre st. v. 1885.

Iulian Bogdanu, m. p.

parochu ases. consist. pres. com. parochialu.

In contielegere cu mine: VICHENTIE SIERBANU, m. p. protopopu si inspectore de scóle.

—□—

Conform ordinatiunei Ven. Consistoriu din Aradu de datulu 14. Augustu a. c. Nr. 2887, si a decisului comitetului parochialu, se escrie concursu pentru deplinirea postului de invetiatorésa la scól'a gr. or. romana de fete din **Fabriculu Timisiorji**, cu terminu de alegere pe **15. Decemvre a. c. st. v.**

Emolumintele sunt:

- 1) Salariulu anualu de 320 fl. v. a. care suma, — dovindu alés'a progresu, — totu la cinci ani se inmarescu cu 50 fl. v. a. pana va ajunge la sum'a de 500 fl. v. a.
- 2) Cortelu liberu.
- 3) Pausialu scripturisticu 10 fl. v. a.
- 4) 12 metrii de lemne din cari este a-se incaldi si scól'a.—

Dela recurente se recere:

- a) Atestatu de botezu, cumca suntu nascute greco-orientale romane.
- b) Atestatu de moralitate.
- c) Testimoniu despre scólele absolvite si a preparandii confesionale romane.
- d) Testimoniu despre depunerea esamenului de calificatiune si a limbei magiare.

Acele aspirante care sciu se propuna si lucruri de mana voru fi preferite.

Recurentele la acést'a statiune au se-si trimita recursele loru ajustate cu documintele necesarie si adresate comitetului parochialu parintelui Atanasiu Mercea, inspectoru scolaru in Parti'a (Paráz Temes-megy) pana in 7. Decemvre a. c. st. v. càci cele intrate mai tardiu nu se voru luá in consideratia.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ATANASIU MERCEA, m. m. inspectoru de scóle.

—□—